

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษากภาคสนาม (Field study) ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Method) เพื่อศึกษาเป้าหมายและรูปแบบของวิทยาลัยครูกลุ่มภาคใต้ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารกับอาจารย์ต่อเป้าหมาย และรูปแบบของวิทยาลัยครูกลุ่มภาคใต้ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างอาจารย์ที่มีวุฒิต่างกัน ต่อเป้าหมาย และรูปแบบของวิทยาลัยครูกลุ่มภาคใต้ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างอาจารย์ที่เรียนจบจากสาขาการศึกษา กับอาจารย์ที่ไม่ได้จบสาขาการศึกษาต่อเป้าหมาย และรูปแบบของวิทยาลัยครูกลุ่มภาคใต้ เพื่อศึกษาและเสนอแนะรูปแบบของวิทยาลัยครูในอนาคต ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ในวิทยาลัยครูกลุ่มภาคใต้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 2 แบบ คือ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม

แบบสัมภาษณ์ เพื่อสัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญด้านการฝึกหัดครูไทยเกี่ยวกับเป้าหมายและรูปแบบของกลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้

แบบสอบถาม เพื่อสอบถามความคิดเห็นจากผู้บริหารและอาจารย์ในวิทยาลัยครูกลุ่มภาคใต้เกี่ยวกับเป้าหมายและรูปแบบของกลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพปัญหา และแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงเป้าหมายและรูปแบบของวิทยาลัยครูกลุ่มภาคใต้จากเอกสารต่าง ๆ เมื่อได้วิเคราะห์สิ่งดังกล่าวจากเอกสารแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการฝึกหัดครูไทยอีกครั้งหนึ่ง เพื่อต้องการแนวคิดของท่านเหล่านี้มาวิเคราะห์และหาข้อสรุปในการเห็นเหตุผลของการวิเคราะห์เอกสารที่ผู้วิจัยได้ทำในขั้นแรก สำหรับเกณฑ์ในการเลือกสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการฝึกหัดครูไทย อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้วิจัยได้พิจารณาจากผลงานทางด้านการฝึกหัดครูของท่านเหล่านั้นการวิเคราะห์เอกสารและคำสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เชิงเนื้อหาแล้วนำผลการวิเคราะห์เสนอรายละเอียด (ในตอนที่ 1 บทที่ 4)

ส่วนวิธีดำเนินการวิจัยขั้นต่อไปจะกล่าวตามระเบียบวิธีวิจัยซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับประชากร และกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือ และการสร้างเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร และอาจารย์ในวิทยาลัยครูกลุ่มภาคใต้ประจำปีการศึกษา 2525 จำนวน 5 แห่ง คือ วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช วิทยาลัยครูสงขลา วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี วิทยาลัยครูภูเก็ต และวิทยาลัยครูยะลา

การสุ่มตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและอาจารย์ในวิทยาลัยครูกลุ่มภาคใต้ ซึ่งได้มาจากกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sample) โดยสุ่มมารอบละ 60 ของประชากรดังรายละเอียดต่อไปนี้

กลุ่มผู้บริหาร ได้แก่ อธิการ รองอธิการ หัวหน้าคณะ และรองหัวหน้าคณะ หัวหน้าสำนักงาน และรองหัวหน้าสำนักงานอธิการ หัวหน้าภาควิชาต่าง ๆ และรองหัวหน้าภาควิชา หัวหน้าแผนกต่าง ๆ และรองหัวหน้าแผนก และกรรมการประจำวิทยาลัย

กลุ่มอาจารย์ ได้แก่ อาจารย์ที่ปฏิบัติงานสอนในวิทยาลัยครูกลุ่มภาคใต้ซึ่งไม่ได้ปฏิบัติงานเป็นผู้บริหาร

รวมจำนวนตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น จำนวน 730 คน โดยมีจำนวนจำแนกตามสถาบันและกลุ่มตัวอย่าง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนตัวอย่างประชากร จำแนกตามสถาบัน และกลุ่มตัวอย่าง

วิทยาลัยครู	จำนวนประชากร	กลุ่มตัวอย่างประชากร
นครศรีธรรมราช	150	90
สงขลา	200	120
สุราษฎร์ธานี	120	72
ภูเก็ต	140	84
ยะลา	120	72
รวม	730	438

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ 3 แบบ ค้ำยกัน คือ

1. การศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยให้รวบรวมและศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายและรูปแบบของวิทยาลัยครู **เรื่อง** วัตถุประสงค์และนโยบายการฝึกหัดครูตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) สภาพปัจจุบันปัญหาและแนวทางแก้ปัญหการปฏิบัติงานของวิทยาลัยครู ปัญหาสำคัญของการฝึกหัดครู และข้อเสนอแนะการแก้ปัญหานโยบายพัฒนาวิทยาลัยครูในแผนการศึกษา ระยะที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) ตลอดจนสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่จะให้รายละเอียดและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเป้าหมายและรูปแบบของวิทยาลัยครู

2. การสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์รายละเอียดและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของวิทยาลัยครู วิดุดการณ์ของวิทยาลัย สาเหตุที่วิทยาลัยครูพยายามแสวงหาแนวทางใหม่ที่จะก้าวเดินไปในอนาคตแนวโน้มของวิทยาลัยครูที่ควรจะเป็น เป็นต้น ในการสัมภาษณ์

จะแยกสัมภาษณ์และประเด็น และในการสัมภาษณ์รายละเอียดนั้นได้คำข้อคำถามในแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ประกอบสัมภาษณ์ด้วย ผู้วิจัยได้ใช้เวลาสัมภาษณ์ประมาณคนละ 30 นาที และได้ใช้เทปบันทึกเสียงอีกเสียงและสัมภาษณ์ แล้วจึงถอดข้อความจากเทปดังกล่าวในภายหลัง

3. แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับเป้าหมาย และรูปแบบของวิทยาลัยครู ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยมีลำดับขั้นตอนการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยให้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ จากบทความ เอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวกับเป้าหมายและรูปแบบของสถาบันอุดมศึกษาทั่วไปและของวิทยาลัยครู ตลอดจนระเบียบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของกรมการฝึกหัดครู และสภาการฝึกหัดครู แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นมาประมวลเข้าด้วยกันสร้างเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ของลิเคอร์ต (Likert) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหา และพิจารณาข้อเสนอแนะต่าง ๆ ผู้ทรงคุณวุฒิ 10 ท่าน ประกอบด้วย

1. รองศาสตราจารย์ ดร.อินทร์ ศรีคุณ อธิการวิทยาลัยครูนครราชสีมา
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา หัวหน้าภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปทีป เมฆาคณาธิ ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. อาจารย์ ดร.บำรุง ปานสุนทร หัวหน้าภาควิชาพื้นฐานการศึกษาวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
5. อาจารย์ ดร.วราภรณ์ บวรศิริ รองคณบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
6. อาจารย์ ดร.คิติก บุญเรืองรอด หัวหน้าฝ่ายวัดผลและประเมินผล กองแผนงาน กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ
7. อาจารย์ ดร.สุชุม พัทธมิตรัน รองอธิการฝ่ายวางแผนและพัฒนา วิทยาลัยครูนครราชสีมา

8. อาจารย์ ดร.สุกัญญา โขวิไลกุล ภาควิชาอุดมศึกษา คณะ
ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

9. อาจารย์ ดร.โกสินทร์ ริงสยาพันธ์ อธิการวิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี

10. อาจารย์สำเริง ประเสริฐสุข กองแผนงาน สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษา

3. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง
10 ท่านแล้ว มาพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับ
กลุ่มตัวอย่างในวิทยาลัยครูนครราชสีมา จำนวน 30 คน เป็นผู้บริหาร 10 คน อาจารย์ที่ไม่ได้
ปฏิบัติหน้าที่บริหารงาน 20 คน เพื่อหาข้อบกพร่องต่าง ๆ

5. นำผลจากการทดลองใช้แบบสอบถาม มาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ
ร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา เช่น ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content) การใช้ภาษาเพื่อ
เป็นสื่อความเข้าใจ จนกระทั่งได้แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีทั้งแบบ
ตรวจคำตอบ (Check List) และแบบเปิด (Open Ended) โดยถามเรื่องต่อไปนี้
คือ สถานที่ทำงานในปัจจุบัน เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงานในวิทยาลัยครู คุณวุฒิสูงสุด
สาขาวิชาที่ได้รับปริญญาสูงสุด ตำแหน่งทางการบริหารในปัจจุบัน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับเป้าหมาย (GOALS) และรูปแบบ
(MODELS) ของวิทยาลัยครูในอนาคต (5 - 10 ปี) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า (Rating Scales) มีทางเลือก 5 ระดับ โดยกำหนดค่าความคิดเห็น

แต่ละระดับ ถึงนี้คือ

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

ในแต่ละขอกกระทรวงความให้ประเมินครั้งเดียว แบบสอบถามในตอนี่ 2 นี้ มีจำนวนทั้งหมด 85 ข้อ ซึ่งโครงสร้างของแบบสอบถามได้ครอบคลุมถึงเป้าหมาย และรูปแบบของวิทยาลัยครู 10 ด้าน คือ

1.	การจัดการศึกษาในระดับวุฒิ จำนวน	9	ขอ
2.	การจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชา จำนวน	18	ขอ
3.	ลักษณะการจัดการเรียนการสอน จำนวน	11	ขอ
4.	ลักษณะงานวิจัย จำนวน	5	ขอ
5.	การให้บริการชุมชน จำนวน	11	ขอ
6.	หน่วยงานคนสังกัด จำนวน	4	ขอ
7.	องค์การบริหาร จำนวน	3	ขอ
8.	รูปแบบของสภาสถาบัน จำนวน	9	ขอ
9.	การร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาอื่นในท้องถิ่น จำนวน	8	ขอ
10.	การใ้มาซึ่งผู้บริหารในสถาบัน จำนวน	7	ขอ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยเริ่มปฏิบัติงานตั้งแต่วันที่ 15 มกราคม 2526 เป็นต้นไป จนกระทั่งถึงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2526 รวมเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้น 6 สัปดาห์ ก่อนจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากภาควิชาอุดมศึกษา และบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูล ถึงรายละเอียดต่อไปนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารสำคัญ ๆ เกี่ยวกับการฝึกหัดครู โดยการขอความร่วมมือจากหัวหน้าสถานที่ราชการนั้น ๆ

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยและอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ร่วมกันคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญทางด้านการฝึกหัดครู โดยพิจารณาจากผลงานทางวิชาการเป็นเกณฑ์ จำนวน 10 ท่าน ดังมีรายชื่อต่อไปนี้

1. คร.เจริญผล	สุวรรณีโชติ
2. คร.ทองอินทร์	วงศ์โสธร
3. คร.บำรุง	ปานสุนทร
4. คร.พจน	สะเพียรชัย
5. คร.ถนนอม	อินทรกำเนต
6. คร.คิลก	บุญเรืองรอด
7. คร.อินทร์	ศรีคุณ
8. อาจารย์ประยุทธ	ศรีประสาธน์
9. อาจารย์สำเร็จ	ประเสริฐสุข
10. อาจารย์สุรพล	พุดคำ

หลังจากนั้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวเพื่อทำการสัมภาษณ์ โดยวิธีการที่ผู้วิจัยไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง และได้จัดทำบันทึกเสียงไว้เป็นหลักฐาน ผู้วิจัยใช้เวลาสัมภาษณ์ท่านละ 30 นาที

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามนั้น ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจกให้ผู้ตอบแบบสอบถามตามกลุ่มตัวอย่างในวิทยาลัยครูกลุ่มภาคใต้ทั้ง 5 แห่ง ด้วยตนเอง และรับแบบสอบถามคืนในขณะเดียวกัน ผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลปรากฏว่า แบบสอบถามที่แจกไปให้ผู้บริหารและอาจารย์ จำนวน 438 ฉบับ ได้รับคืนจำนวน 345 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 78.76 ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถาบันและกลุ่มตัวอย่าง

วิทยาลัยครู	จำนวนแบบสอบถาม ที่ส่งไป	จำนวนแบบสอบถาม ที่ได้รับคืน	คิดเป็นร้อยละ
นครศรีธรรมราช	90	80	88.88
สงขลา	120	81	67.50
สุราษฎร์ธานี	72	65	90.27
ภูเก็ต	84	69	82.14
ยะลา	72	50	69.44
รวม	438	345	78.76

การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผล

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลและนำเสนอ ดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากเอกสารและการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำมาเสนอในรูปความเรียงบางส่วนได้ผนวกไว้ในสาระสำคัญของแต่ละบทควย

2. ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้แยกวิเคราะห์ดังนี้

2.1 ข้อมูลที่เป็นสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละของแต่ละรายการ

2.2 ข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับเป้าหมายและรูปแบบของวิทยาลัยครู กลุ่มภาคใต้ที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยได้แยกวิเคราะห์เป็น

2 ส่วน คือ

2.2.1 การสำรวจความคิดเห็นทั่วไปของประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม โดยการหาค่าเฉลี่ย (Means) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) รายข้อในแต่ละประเด็น ซึ่งจากการคำนวณค่าเฉลี่ยดังกล่าว ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์ในการคิมนำหนักค่าเฉลี่ยของแต่ละช่วงความคิดเห็นตามแบบของ จอห์น คัมบลิวเบสท์ (John W. Best 1970: 178) ดังนี้

4.50-5.00	ถือว่า	เห็นด้วยมากที่สุด
3.50-4.49	ถือว่า	เห็นด้วยมาก
2.50-3.49	ถือว่า	เห็นด้วยปานกลาง
1.50-2.49	ถือว่า	เห็นด้วยน้อย
1.00-1.49	ถือว่า	เห็นด้วยน้อยที่สุด

2.2.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มผู้บริหารกับอาจารย์ และอาจารย์ที่จบทางด้านการศึกษา และไม่จบทางด้านการศึกษาโดยใช้ค่าสถิติ ที-เทสต์ (t-test) และเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีวุฒิต่างกัน โดยการใช้วิธีวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) และเมื่อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่างกันก็จะทำการทดสอบทีละคู่ เพื่อจะไ้ทราบว่า กลุ่มตัวอย่างคู่ใดมีความคิดเห็นต่างกัน โดยใช้วิธีทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe's Multiple on treatment means)

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติดังกล่าว ผู้วิจัยได้หาค่าสถิติและทำการทดสอบทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ของสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย